

Sygn. akt VII U 1751/12

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05.03.2013r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : Monika Kiwiorska - Pająk

Protokolant : sekretarz sądowy Dorota Kaźmierczak-Binder

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 05.03.2013r. w Świdnicy

sprawy E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

na skutek skargi powódki o wznowienie postępowania w sprawie VII U 1953/11
Sądu Okręgowego w Świdnicy zakończonej prawomocnym wyrokiem
z dnia 18.01.2012r.

z odwołania E. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 13.10.2011r. Nr (...)

I. zmienia wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 18.01.2012r. w sprawie VII U 1953/11 w ten sposób, że zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 13.10.2011r. Nr (...) w ten sposób, że nadal od 1 października 2011r. do 22 listopada 2012r. nakazuje stronie pozwanej wypłatę powódce emerytury i stwierdza odpowiedzialność organu rentowego na dzień 22 listopada 2012r.;

II. umarza postępowanie za okres od 23 listopada 2012r.

Sygn. akt VII U 1751/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. K. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy z dnia 18 stycznia 2012r. (sygn. akt VII U 1953/11) wnosząc o zmianę powyższego wyroku i uznanie jej roszczeń poprzez uchylenie decyzji z dnia 13 października 2011 r. oraz wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych wraz z odsetkami. Dodatkowo wniosła o wznowienie wypłaty

świadczeń emerytalnych oraz zasądzenie kosztów na swoją rzecz. Swoją skargę wnioskodawczyni oparła o przepis art. 401¹ k.p.c. wskazując, że orzeczenie wydane w sprawie oparto o przepis art. 103 a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS, który został uznany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. za sprzeczny z Konstytucją RP.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 18.01.2012r. W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana wskazała, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji i wyroku Sądu Okręgowego były one zgodne z obowiązującym stanem prawnym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. K. ur. (...), w dniu 30.11.2009r. złożyła w organie rentowym wnioski o przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego.

Organ rentowy decyzją z dnia 06.01.2010r. przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od 01.11.2009 r tj. od miesiąca złożenia wniosku. Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie- dochód- przychód- które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od 01.1999r. do 12.2008r. Kolejnymi decyzjami organ rentowy przeliczał świadczenie emerytalne wnioskodawczyni.

Od dnia 01.12.1975r. wnioskodawczyni zatrudniona jest w Zespole Szkół (...) w Z. w wymiarze pełnego etatu na stanowisku nauczyciela.

Organ rentowy decyzją z dnia 13.10.2011r. wstrzymał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1.10.2011r. powołując się na art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 257, poz. 1726). Decyzja ta wydana została z urzędu na podstawie art. 103 a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wnioskodawczyni od powyższej decyzji odwołała się do Sądu Okręgowego w Świdnicy VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który wyrokiem z dnia 18 stycznia 2012r. (sygn. akt VII U 1953/11) oddalił odwołanie ubezpieczonej oraz obciążył ją kosztami zastępstwa strony pozwanej.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12 (Dz.U. 2012.1285) art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wnioskodawczyni opierając się o przepis art. 401¹ k.p.c. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy z dnia 18 stycznia 2012r. (sygn. akt VII U 1953/11) wnosząc o zmianę powyższego wyroku poprzez przyznanie jej prawa do świadczenia i natychmiastowego wznowienia wypłaty świadczenia.

dowód: akta ZUS

akta sprawy VII U 1953/11

Sąd zważył, co następuje :

Skarga o wznowienie postępowania podlegała uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 399 k.p.c. w wypadkach przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego, tj. art. 401 k.p.c. i następnych, można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem. Pierwsza grupa podstaw do wznowienia postępowania obejmuje przyczyny nieważności wskazane w art. 401 k.p.c. (bezwzględne przyczyny wznowienia), natomiast druga obejmuje właściwe przyczyny restytucyjne - art. 403 k.p.c.

Zgodnie natomiast z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Artykuł 190 ust. 4 Konstytucji przewiduje, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, stanowi podstawę do wznowienia postępowania. Przepis kodeksu wprowadzający nową podstawę wznowienia postępowania stanowi realizację tej reguły na gruncie postępowania cywilnego. Podstawą orzekania Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności lub nielegalności aktów normatywnych jest art. 188 Konstytucji. Zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego.

Artykuł 401¹ k.p.c. ma zatem zastosowanie do tych orzeczeń, dla których podstawą ich wydania był akt normatywny zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny. W postanowieniu z dnia 20 czerwca 2007 r., V CNP 45/07 (Lex nr 347227) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, stwierdzającego niezgodność z Konstytucją nieobowiązującego już przepisu ustawy, jest umożliwienie wznowienia postępowań sądowych, w których taki przepis stanowił podstawę prawną rozstrzygnięcia.

W niniejszym postępowaniu z uwagi na wydanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. w którym zakwestionowano konstytucyjność przepisów, w oparciu których doszło do zawieszenia prawa do emerytury, wnioskodawczyni wniosła o wznowienie postępowanie zakończonego prawomocnym wyrokiem z 18 stycznia 2012r. (sygn. akt VII U 1953/11)

Od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje bowiem art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W uzasadnieniu tej propozycji wskazano, że w warunkach kryzysu gospodarczego i gwałtownego spadku liczby miejsc pracy konieczne jest podjęcie działań zmierzających do odzyskania miejsc pracy, które są obecnie zajmowane przez emerytów. Podkreślono także, że rozwiązanie umożliwiające łączenie pracy zarobkowej z emeryturą pogłębia deficyt FUS, który musi być uzupełniany z budżetu państwa (zob. Sejm VI kadencji, druk sejmowy 3576 VI kadencji). Należy dodać, że na etapie prac legislacyjnych podnoszone były wątpliwości konstytucyjne pod adresem zakwestionowanej regulacji (zob. Uwagi Sądu Najwyższego do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, druk nr 3576, znak BSA III- 021-163/10). Art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskają od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do 30 września 2011 r. Jeżeli do tego momentu stosunek pracy nie ustał, wypłata emerytury została przez ZUS wstrzymana, poczynając od 1 października 2011 r.

Uzasadniając swoje stanowisko Trybunał Konstytucyjny wskazał, że problem w rozpatrywanej sprawie dotyczy oceny, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS – przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego – na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w

czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego. Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r.

Oceniając przedstawioną wyżej sytuację osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, Trybunał doszedł do wniosku, że gdyby w momencie przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, iż będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego zrezygnowałyby ze złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie. Korzystniejsze dla nich byłoby bowiem uzyskiwanie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszego świadczenia emerytalnego. Co więcej – późniejsze złożenie wniosku o ustalenie prawa do emerytury oznaczałoby dla nich wyższe świadczenie emerytalne. A zatem, działając w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa, ubezpieczeni podjęli w przeszłości decyzję co do przejścia na emeryturę. Gdyby wiedzieli, że nastąpi zmiana stanu prawnego, uzależniająca realizację prawa do świadczenia emerytalnego od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, ich decyzja mogła być inna, bo z perspektywy dokonanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS i objęcia nią także tych osób, okazała się dla nich niekorzystna.

Z chwilą zatem ogłoszenia sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczący to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.

W niniejszym postępowaniu nie ulega wątpliwości, co wynika z analizy akt emerytalnych, że wnioskodawczyni jest osobą, która nabyła prawo do świadczenia emerytalnego z dniem 01.11.2009r. zatem należy do kręgu osób, do których nie będzie miał zastosowania obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury.

Zwrócić należy uwagę, że w niniejszym przypadku, organ rentowy w zasadzie wykonał wyrok Trybunału Konstytucyjnego, dokonał tego jednak dopiero od dnia 22 listopada 2012r. W związku z powyższym Sąd stosownie do treści art. 412 k.p.c. zmienił poprzedni wyrok na skutek skargi wniesionej przez wnioskodawczynię za okres wcześniejszy zgodnie z żądaniem i nakazał organowi rentowemu wypłatę zawieszonoego świadczenia stwierdzając jednocześnie odpowiedzialność organu rentowego na dzień 22 listopada 2012r. Organ rentowy za ten okres winien naliczyć stosowne odsetki. W pozostałym zakresie umorzył natomiast postępowanie sądowe / art.355§1k.p.c./.